

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Quot modis unum dicitur alio prius, & posterius?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

ab aliquo genere, denominatur ab aliqua eius specie, secundum inesse concedo, secundum inesse determinate ab hac una scilicet specie, nego; unde & 2. negando consequentiam, quia tantum sequitur quod sit medietas colorata colore huius speciei, & medietas colore istius speciei, & hoc ideo, quia species istius generis nature sunt afficere subiectum integraliter extensum, aliud est de speciebus animalis.

tra est tamen causa aliquo modo & principium alterius, sic homo est prius risibilitate. Tot modis autem, quot dicitur aliquid unum prius altero, tot modis dicitur etiam esse posterius. Omnes hic quinque modi comprehenduntur hoc disticho:

*Tempore natura, prius ordine, dic & honore,
Causa q; causato, dicitur esse prior.*

QUAESTIO III.

Quot modis dicitur aliquid simul esse cum altero?

Quamvis tot modis possit dici aliquid simul cum alio, quot modis dicitur aliquid alio prius & posterius, Philosophus tamen de tribus tantum fecit mentionem, tanquam de magis necessariis modis simultatis. Prima similtas est temporis & hanc habent ii, qui eodem tempore & duratione coexistunt, ut *Castor & Pollux, Hector & Achilles, Jacob & Esau*. Secunda est naturae & talem habent ea, quae dicuntur ad convertentiam, cum tamen unum non sit causa alterius, & sic correlaciones sunt similes, ut *paternitas & filiatio*. Tertia similtas est specierum & differentiarum & q; immediatè contrahentium aliquid superius, & sic *homo & brutum, rationalitas & irrationalitas* sunt simul, quia & q; immediatè contrahunt animal, & hi tres modi sequentibus comprehenduntur versibus:

Tempore dico simul, quorum generatio nunc est,

*Qua convertuntur, dicimus esse simul:
Sunt q; simul species, genus, unum distribuentes.*

QUESTIO ULTIMA

Quot modis dicitur aliquid aliud habere?

Postquam Philosophus egit de modis prioritatis, posterioritatis, & simultatis, egit etiam de speciebus motus, scilicet de generatione & corruptione, de accretione & decretione, de alteratione & latione, seu motu locali; sed quia de his omnibus agam coptose in Physicâ, hic abrupto filium, & breviter explicabo, quot modis aliquid aliud dicitur habere, idq; verbis D. Augustini in terminis Categ. 16. ubi sic eos enumerat: *Non uno modo aliquid habere dicimus, quantum enim tractando colligimus sub hoc verbo, sunt octo, quasi quaedam species. Prima est, quoties animo habemus aliquid, ut iustitiam, castitatem, iniustitiam, vel libidinem; Secunda, quoties in corpore aliquid habere dicimus, ut albedinem & nigredinem, varietatem, vel cetera, quae per qualitatè corpori insident; Tertia, de quantitate descendit, quoties quatuor, vel quinque pedum habere dicimus longitudinem; Quarta, cum non in toto corpore, sed in parte corporis aliquid habere affirmamus, ut in digito anulum, in pede calceos, vel corburnos; Quinta species est, cum non in corpore, sed circa corpus habere aliquid dicimus, ut est vestimentum atq; indumenta omnia; Sexta, quoties ipsas partes corporis habere narramus: ut manus, pedes, caput, aut reliqua, quae sunt in compagne membrorum. Septimus verò locus est, quoties far vel vinum vas aliquid habere dicimus*

K k 3

QUAESTIO II.

Quot modis unum dicitur alio prius & posterius?

Philosophus assignat quinque species & modos, quibus aliquis alio dicitur prior. Primo dicitur aliquis alio prior tempore, si pro aliquo tempore existat, antequàm ille alius existit, & sic homo, qui generat alium hominem, est prior illo alio. Secundo dicitur aliquid alio prius consequentiâ, si scilicet talis sit naturae, ut ab ipsâ non valeat consequentiâ ad alterum, & sic animal dicitur prius homine, vocaturque hæc prioritas aliquando prioritas naturae, & prioritas illorum, à quibus non convertitur subsistendi consequentiâ. Tertio dicitur aliquid alio prius ordine, ex eo, quod debeat prius collocari & ordinari in aliquo ordine, sive sit prius tempore, sive non; & sic dicitur exordium in oratione esse prius narratione. Quarto dicitur aliquid alio prius ob dignitatem maiorem, & sic substantia est prior accidente, & Deus prior creaturâ, & in hoc sensu intelligunt aliqui prioritatem illam, quâ dicitur Deus concurrere prius ad productionem effectus, quàm causa secunda. Quinto dicitur aliquid alio prius naturâ, ex eo quod licet convertibiliter dicitur cum altero, hoc est, ita quod ab alio ad aliud valeat consequentiâ, & econ-